

Małgorzata Konopnicka
Uniwersytet Zielonogórski

SZLACHTA DAWNEGO KSIĘSTWA GŁOGOWSKIEGO WEDŁUG TABLIC WASALNYCH Z 1752 R.

Wśród wielu niedostatków badawczych, które zwerbalizowano w wydanej w 2010 r. książce *Deficyty badań śląskoznawczych*, znalazły się również uwagi dotyczące małej liczby edycji źródłowych¹. Zgłaszali je badacze wszystkich okresów historycznych śląskiej prowincji. Okres pruski, obejmujący lata 1740-1806, nie tworzył w tej dziedzinie wyjątku, choć należy zaznaczyć dwa nie nowe, jednak wyjątkowo cenne przedsięwzięcia: wydanie w 1954 r. tabel statystycznych Śląska z 1787 r. oraz opublikowanie w 1975 r. tabel podatku gruntowego i ludności wsi śląskich z ok. 1765 r.² Analizując stan badań nad okresem 1740-1806, można z łatwością dojść do wniosku, że uwagi krytyczne nie powinny dotyczyć tylko niedostatku wydawnictw źródłowych, lecz także muszą się odnosić do braku wypowiedzi badawczych na temat większości dziedzin życia na Śląsku. Historycy polscy i niemieccy starają się wypełniać te luki, do tych drugich należy pierwszeństwo ustaleń dotyczących szlachty śląskiej³. Zmiany w tej kwestii są wynikiem działań z ostatnich dwóch dekad⁴.

Przywołane powyżej źródła w niewielkim stopniu obrazują dokonania statystyki pruskiej, istotnego narzędzia w prowadzeniu skutecznej polityki gospodarczo-społecznej monarchii Hohenzollernów. Po przejęciu śląskiej prowincji Fryderyk II dążył do pełnego poznania jej potencjału, dlatego pruskie urzędy na Śląsku otrzymały po 1740 r. wytyczne na temat nowych tabel, ujęć i wykazów. Oprócz m.in. tablic dla wsi i miast sporządzano tabele wasali, zawierające informacje o szlachcie posesjonackiej.

¹ M. Czapliński, *Najpilniejsze deficyty śląskich badań historycznych*, [w:] *Deficyty badań śląskoznawczych*, red. M.S. Szczepański, T. Nawrocki, A. Niesporek, Katowice 2010, s. 20-21.

² *Generalne tabele statystyczne Śląska 1787 roku*, oprac. T. Ładogórski, Wrocław 1954; *Tabele podatku gruntowego i ludności wsi śląskich z około 1765 roku*, oprac. Z. Kwaśny, J. Wosch, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975.

³ N. Conrads, *Adelsgeschichte*, [w:] *Historische Schlesiensforschung. Methoden, Themen und Perspektiven zwischen traditioneller Landesgeschichtsschreibung und moderner Kulturwissenschaft*, red. J. Bahlcke, Köln-Weimar-Wien 2005, s. 347-383; M. Weber, *Deutsch-polnische Kooperationsprojekte zur Geschichte Schlesiens*, „Berichte und Forschungen”, Bd. 13, 2005, s. 65-86.

⁴ Z najnowszych inicjatyw należy wymienić: *Adel in Schlesien*, t.1, *Herrschaft – Kultur – Selbstdarstellung*, red. J. Harasimowicz, M. Weber, Oldenburg 2010.

Obowiązek wypełniania tabel wasalnych scedowano na landratów. Otrzymali oni wzory tabel wasalnych, opublikowane w 1742 r. w zbiorze rozporządzeń dla Śląska⁵.

Prezentowane źródło *Vasallentabellen* – tablice wasali z lat 1741-1804, niegdyś uznane za zaginione⁶ – przechowywane jest w zbiorach Archiwum Państwowego we Wrocławiu⁷. Tabele wrocławskie obejmują lata 1741-1804, zachowało się ich pięć. Dwa wykazy pochodzą z 1741 r., po jednym z 1752 r., 1779 r. i 1804 r. Jeden ze spisów z 1741 r. jest ekstraktem nazwisk szlacheckich sporządzonym z okazji hołdu lennego 7 listopada 1741 r. Wykaz z 1779 r. zawiera dodatkowo rejestr osób przebywających poza granicami państwa pruskiego. Spis z 1752 r. został sporządzony wg klucza powiatowego i wskazówek zamieszczonych w zbiorze rozporządzeń dla Śląska⁸. Podawał on tytuł szlachecki, nazwisko, imiona i wiek posesjonata, wymieniał dobra znajdujące się w powiecie, a także zawierał adnotację, gdzie znajdowała się pozostała część majątku lub który z powiatów respondent uznawał za miejsce stałego pobytu. Ważną informacją było określenie rodzaju podjętej służby, posiadanego stopnia wojskowego lub tytułu, a także notatka o pobycie zagranicznym. Ponadto tabele skrupulatnie wyliczały męskie potomstwo, wiek synów szlacheckich oraz rodzaj i miejsce ich służby. Na marginesach kart znajdują się dopiski z 1762 r., mówiące o aktualnym zajęciu lub o potomstwie, które pojawiło się po 1752 r. Dzięki nim otrzymano możliwość ustalenia m.in. etapów kariery szlacheckiej. Adnotacje zostały uwzględnione w edycji, w związku z czym powinniśmy mówić raczej o wykazie z lat 1752-1762. Należy zaznaczyć, że w tabelach wasalnych obok szlachty posesjonackiej na końcu listy powiatowej zamieszczano spis szlachty niedysponującej majątkiem.

Jak wspomniano, w tabelach z 1752 r. wykorzystano układ powiatowy. Wyodrębniono w nich 50 jednostek podziału obszarów wiejskich. Granice wyznaczone w latach 1741-1743 zakładały utworzenie 48 powiatów⁹. Praktyka życia codziennego i tradycje dawnego podziału weichbildowego wymuszały jednak nieznaczne korekty ustalonych granic i wyodrębnienie, jak w tym przypadku, powiatu Ryczeń lub Rudy-Wińsko. Układ powiatów w źródle odpowiadał w przybliżeniu ich przyporządko-

⁵ *Sammlung aller in dem souverainen Herzogthum Schlesien und der demselben incorporierten Graffschaft Glatz in Finanz- Justitz- Criminal- Geistlichen- Consistorial- Kirchen- Sachen u.u. publicierten und ergangenen Ordnungen, Edikte, Mandate, Rescripten u.u. welche von der Zeit der glorwürdigsten Regierung Friedrichs Königes in Preußen als souverainen obersten Herzogs von Schlesien herausgekommen sind*, Bd. 1, Breslau 1742, s. 515.

⁶ *Tabele...*, s. XVI.

⁷ Archiwum Państwowe we Wrocławiu, Personalia, nobilitacje, inkolaty, tabele lenników, rep. 47, sygn. 11.

⁸ Por. przyp. 5.

⁹ *Acta Borussica: Die Behördeorganisation und die allgemeine Staatsverwaltung Preußens im 18. Jhd.*, oprac. O. Hintze, G. Schmoller, t. 6, 2, nr 189, Berlin-Hamburg 1907, s. 399; F.A. Zimmermann, *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*, t. 13, Brzeg 1796, s. 4; K. Orzechowski, *Terytorialne podziały na Śląsku. Śląsk w państwie pruskim*, „Kwartalnik Opolski”, t. 18, 1972, nr 2, s. 30-32; *idem, Historia ustroju Śląska 1202-1740*, Wrocław 2005, s. 233.

waniu departamentowemu: w pierwszej kolejności wymieniono powiaty centralne departamentu wrocławskiego, następnie powiaty górnośląskie, na końcu powiaty departamentu głogowskiego.

Podstawowa wartość tablic wasalnych polega na przedstawieniu i ocenie ogółu szlachty za pomocą jednolitych kryteriów. Oprócz pierwszoplanowych konstatacji demograficznych, dotyczących dynamiki wzrostu grupy i np. modelu rodziny szlacheckiej, tablice dzięki zawartym w nich ważnym danym socjalno-strukturalnym umożliwiają m.in. stworzenie mapy własności szlacheckiej w obrębach powiatów śląskich, ustalenie dyferencji terytorialnych lub regionalizacji funkcjonalności szlacheckiej, pozwalają na stwierdzenie rodzaju i stopnia zaangażowania tej grupy w życie publiczne państwa pruskiego lub mówią o jej aktywności poza granicami monarchii. Są podstawowym źródłem w wyznaczaniu dróg karier szlacheckich. Brak danych dotyczących wartości materialnych poszczególnych dóbr osłabia nieco walor źródła¹⁰, podobnie jak niedostatek informacji o małżonkach uniemożliwia określenie kształtu szlacheckiej polityki matrymonialnej.

Przewidywana jest pełna edycja źródła. Ponieważ ze względu na rodzaj i objętość źródła jest to działanie czasochłonne, zdecydowano o opracowaniu i publikacji na początku jedynie jego części. Taką decyzję podjęto również z innego powodu. Na Uniwersytecie Zielonogórskim od dawna trwają badania nad problematyką szlachty śląskiej w okresie wczesnonowożytnym. Z inicjatywy historyków tego ośrodka wydano już matrykuły księstwa głogowskiego¹¹. Zawierają one cenne informacje dotyczące szlachty księstwa głogowskiego z lat 1671-1727. Obok podstawowych danych w spisach odnotowano nazwę majątku, wyznaczenie, niekiedy piastowaną przez szlachcica funkcję. Ostatnia matrykuła pochodziła z 1727 r. Dzięki edycji spisów szlachty z 1752 r. uzyskamy podstawę źródłową do wielopłaszczyznowych badań tej warstwy społecznej z ponad wieku na obszarze księstwa głogowskiego. Oprócz zmian demograficznych, ewolucji struktury własności i tradycji uczestnictwa w życiu publicznym zyskać możemy cenną informację o ciągłości lub zerwaniu funkcji publicznych podejmowanych przez szlachtę księstwa w momencie zmiany przynależności państwowej śląskiej prowincji.

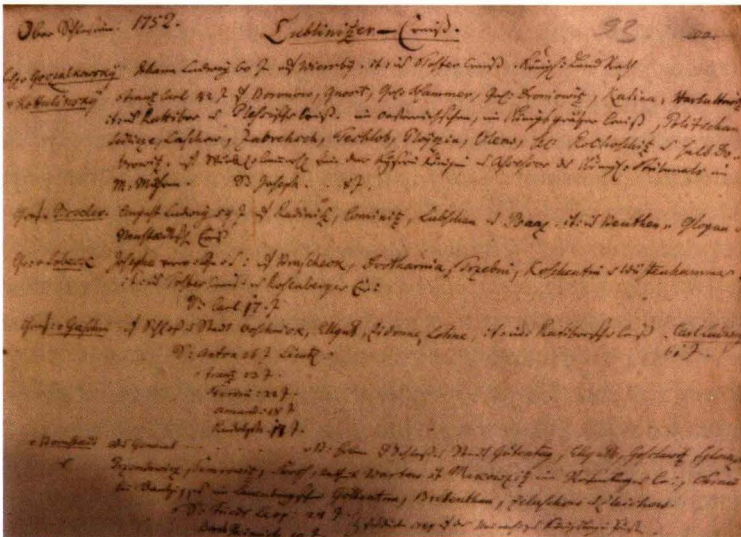
Cel komparatystyczny narzucił opublikowanie wykazów szlachty występującej na obszarze dawnego księstwa głogowskiego, zamieszkującej w 1752 r. obszar powiatów, w przybliżeniu odpowiadających weichbildom, należącym niegdyś do księstw. Podział na księstwa i weichbilty zniknął oficjalnie z mapy administracyjnej Śląska po 1740 r.,

¹⁰ Dopiero w 1777 r. Fryderyk II wydał nakaz uzupełniania tablic wasalnych o wartość materialną dóbr szlacheckich. Przykład analizowanej tabeli z 1804 r. pokazuje jednak, że nie we wszystkich prowincjach nakaz respektowano (R. Boeckh, *Die geschichtliche Entwicklung des amtlichen Statistik des preussischen Staates*, Berlin 1863, s. 7).

¹¹ *Spisy dóbr ziemskich księstwa głogowskiego z lat 1671-1727*, oprac. J. Kuczer, W. Strzyżewski, Warszawa 2007.

wiadomo jednak, że w praktyce urzędniczej powszechnie powoływano się na dawne jednostki podziału terytorialnego księstwa. Nie jest to układ bezprecedensowy, podobne rozwiązanie przyjęto we wspomnianych tabelach podatku gruntowego. Poza tym, jak już nadmieniono wyżej, granice powiatów pokrywały się w większości z granicami dawnych weichbildów. Kolejność przedstawionych powiatów odpowiadała ich kolejności w źródle.

Treść tablic wasali z 1752 r. została podana *in extenso*, wzorem wspomnianych spisów dóbr ziemskich księstwa głogowskiego. Nie ujednolicono pisowni imion, tytułów ani stopni wojskowych, ani też form leksykalnych nazw majątków. Nie rozwijano również skrótów imion, stosowanych dość dowolnie, bez uwzględnienia zasady jednolitości przekazu. Pozostałe skróty zostały rozwinięte w nawiasach kwadratowych. Nie weryfikowano języka spisów pod względem gramatycznym. W prezentowanym poniżej źródle starano się zachować także jego oryginalny układ graficzny.

Przykładowa strona tablic wasalnych z 1752 r. (Archiwum Państwowe we Wrocławiu, Personalia, nobilitacje, inkolaty, table lenników, rep. 47, sygn. 11)

Tablice wasali z 1752 r.

Sprottauscher Creiß (Powiat szprotawski)

Gr [Graf] v. Logau Heinrich Friedr., Gr v.L, v. Altendorff, 54 J [Jahre], D [Dominium]: Beuthen, it ist Freystaedt., Oelsn., Glogausch. Cr [Kreiß]; Cammerhrl [Kämmerer] und Landrath dieses Creißes

S [Sohn]: Friedr. Leonh. Rudolph 18 J,
 Carl Xstian Heinr. 16 J.

v. Skopp Otto Sigmund, 53 J, D: Ottendorf und Allersdorff, Deputierter der Creiß

S: Carl Rudolph Friedr 14 J,
 Wilh. Aug. 10 J,
 Ferdin. Gottlob 8 ½ J,
 Otto Sigmund 7 ¼ J,
 Gustav Hans 2 ½ J.

v. Studnitz Melchior Rudolph, 35 J, D: Meschlau, Deputierter der Creiß

v. Eckartsberg Christian Ferdinand, 45 J, D: Zauche und Giesmansdorffs Anteil,
 March Comissarius

S: Friedr. Carl 9 ¾ J,
 Christ. Heinr. Gotthard 8 J,
 Ernst Ludwig Heinr. 6 J.

Fhrl [Freiherr] v. Zedlitz Caspar Otto, 48 J, D: Metschlau Anteil, Deputierter in
 Hirschberg. Creiß

S: Conrad 13 J.

Fhrl v. Knobelsdorff Abraham Gottlob, 63 J, D: Sprottschdorff, Nied: Ebersdorff
 und Anteil Langen-Heinersdorff in Freystaedt. Tabelle

Fhrl v. Littwitz Balthas. Friedr, 46 J, D: Langen-Heinersdorff und Anteil Walddorff
 in Freystaedtisch. Creiß

v. Stosch Hans Gottlieb, 58 J, D: Hartaw in Glogausch. Tabelle

v. Brieffen Fried. Wilhelm, 65 J, D: Wengeln it ist Lignitzsch. Creiß

S: Georg Friedr. 28 J.

v. Knobelsdorff Johann Adam, 45 J, D: Langen Heinersdorff Anteil in Freystaedtisch.
 Creiß

v. Schweinichen Carl Fried, 48 J, D: Vorwerk Krampf

S: Joh. Gottlob 16 J.

v. Reder Georg Sigmund, 51 J, D: Frey Güthen in Heintzendorff

S: Carl Ferdinand Siegm. 14 J,
 Hans Fried. Sigmund 11 J.

Glogauscher Creiß (Powiat glogowski)

v. Berge Hans Wolff, geb.[geboren] 1687, D: Ob.Herrendorff und Cladau,

Carl Sigmund, geb. 1715, D: Kattschütz,

Hans Christoph, geb. 1697, D: Kottwitz,

Sophia Ingende v. B., Erben D: Leschkowitz,
Siegmund Rudolph, geb. 1720, D: Nieder Herrendorff.

v. Briese Hans Heinr., geb. 1691, D: Andersdorff,

S: Hans Carl, geb. 1724,
 Balth. Siegmund, geb. 1733,
 Georg Wilhelm.

Georg Ernst, geb. 1691, D: Dansen.

Friedrich Wilhelm, geb. 1705, D: Meschkau.

v. Bock Conrad Florian, geb. 1695, D: Putschlau,

v. Busse Christian, geb. 1689, D: Heintzendorff, Neuguth, Neudorff und Herbersdorff;
 Geh. Rath und Director der Kriegs und Dom.Camer, [Geheimer Rath und Director
 der Kriegs und Domänen Kammer]

S: Christian Daniel 20 J,
 Christian Ferdin. 18 J.

Gr v. Churschwand Joh. Heinr., D: Schönau und Murshau,

v. Czischwitz Friedr., geb. 1695, D: Purschen,

v. Donasdorff.....D: Jacobskirch. Lieuth. [Lieutenant] beim Nassau,

v. Dyhernn Anna Helena, D: Deckwitz,

v. Eckarlsberg v.E., geb. 1658, D: Zauche,

v. Falckenhayn Hans Otto, D: Gussitz,

Gr v. Fernemont Joh. Frantz, geb. 1723, D: Schlawischen Güter,

v. Gersdorff Abraham Gottlob, D: Weichnitz und Grabig; Major im Kaiserl.
 [Kaiserlichen] Diensten,

Frhl v. Giller Joseph Anton, geb. 1720, D: Retkau und Priedemost.

S: Carl 2 J.,

Frhl v. Glaubitz Heinrich Friedrich,

Caspar Siegmund, D: Reiche,

S: Gottlieb Friedr., geb. 1728, Cornet im Kaiserl. Diensten bei Regiment
 Hohenzollern.

v. Glöckelsberg Carl Joseph, D: Burck und Sabor,

v. Goltzschen Pupillen, D: Kuttlau und Crantz, der Generals Söhnen,

Bernhard Wilh., geb. 1736,

Franz Carl, geb. 1740,

Gr v. Clarion d'Haussonville Carl Reinhard, D: Seppau, Kauer und Mangelwitz it
 Reukau in Lothringen bei Nanoy, General in französischen Dienst,

S: 1)....., von 18 bis 19 Jahr.

2).....,

v. Kalckreuth Hans Ernst, D: Trebitsch,

S: Joh.Ernst, geb. 1743,

Hans Christian, D: Kummernick,

Gr v. Clarion d'Haussonville Joh. Albr., D: Ob.Glasendorff, Tarnau und Bockey, it
Passewand in Lothringen

S: Joh. Carl, geb. 1743,

Joseph, geb. 1748.

Frhl v. Keslitz Friedr., geb. 1683, D: Golgowitz,

S:.....Page bei Fürst von Schwarzenberg in Wien,

Maximil., D: Salisch und Mertzdorff,

S: Joh. Joseph, geb. 1734,

Maximil., geb. 1742,

Johann, geb. 1742,

v. Klobutzinsky Andreas Carl, D: Eisenmost und Gülcken,

S: Ernst Frantz, geb. 1718, Lieuth. bei Schulenburg,

Carl, geb. 1723,

Friedrich, geb. 1724,

Maximil, geb. 1728,

Frhl v. Klix Wolff Bernhard, D: Strantz,

S: Hans Leopold, geb. 1716,

v. Knobelsdorff George Abraham, D:Krockwitz , ist in Freystaedt. Creiß,

S: Joh. Jacob, geb. 1738,

Caspar Siegm, geb. 1742,

Gr v. Kottulinsky Daniel Christoph, geb....., D: Ziebern,

Frhl v. Kottwitz Adam Melchior, geb. 1709, D: Kölmichen und Parckau ist in
Wohlausch. Creiß

S: Adam Carl, geb. 1741,

Hans Heinr., geb. 1743,

Friedr. Gotthard, geb. 1747,

v. Kintzel Anton, D: Diegnitz,

v. Kuppenvolff Balthasar, geb. 1704, D: Zöbelwitz, Ober und Nieder Böhau, Drogelwitz
und Küschwitz,

S: Wolf Carl 20 J,

Heinr. Siegm. 3 J,

Gr v. Reder Louise Sophie vom Gr v. Reder, D: Kuntzendorff, Neuhamer und Neudeck,

v. Latowsky Wolff Bernhard, D: Würchland,

S: 1)..... zu G.,

2).....in Halle,

v. Lemberg Heinrich Erdmann, D: Tschirnitz,

v. Massow Christlieb, D: Brieg, Königl.[Königlicher] Kriegs-Dom. Rath,

S:.....2 J.

v. Martitz Carl Balthasar, D: Weisholtz ist in Groß Pohlen ein Guth, Königl.Justiz Rath,

Frhl. v. Müllenaus Joh. Ferdin., geb. 1683, D: Koltzig,

v. Niebelschütz Balthasar, geb. 1665, D: Linden und Glenitz,

S: Ernst Gottfried, geb. 1720,

Ernst Gottfried, D: Stumberg,

Gr v. Nostitzschen Erben, D: Nieder Glasersdorff ist in Brieg und Steinausch. Creiß,

S: August Constantin, D: Glasersdorff,

.....in Pohlen Diensten,

Gr v N. s R, D: Tham, Buchwald, Wiesau, Logisch, Leipe und Rasdorff ist in Jauerisch.Creiß, Cammehrl in Königl. Diensten,

S:.....8 J,

Frhl v. Posadowsky Hans Ernst, D: Tschepplau, Altkrantz, Wettschütz,

v. Rottkirch Ernst Leopold, D: Amsdorff, Marsch-Comissarig,

v. Rottenburg Maria Elisabeth, D: Bentkau, ist Strelauisch. Creiß,

v. Rottern verw. R., D: Mahnau,

v. Schellendorf Ferdinand Gottlieb, geb. 1689, D: Logisch,

S: Hans Ferdin., Lieuth. bei Reder Inf. [Infanterie],

v. Schweinitz Ernst Gottlieb, D: Musternick,

v. Siegroth Rudolf Albert, D: Schaben und Illckowitz,

v. Hocke Ferdinand Aug., geb. 1724 zu Wilkau,

Gr v. Sternberg,.....D: Schrien,

S:.....

v. Stössel Carl Heinrich, D: Kosel ist in Guhrausch. Cr,

Frhl v. Stosch Wentzel Friedr, geb. 1685, D: Graditz, Grögersdorff, Altwasser, Petersdorff, Königl. Landrath,

S: Caspar Friedr, geb. 1713, Capit. bei Seers,
 Joh. Friedr, geb. 1716,
 Wolf Rudolph, geb. 1728, Junker bei Printz Heinr.,

Caspar Fried., D: Kreidelwitz,

S: Hans Georg, geb. 1745,
 Wentzel, geb. 1747,
 Carl, geb. 1749,

Hans Gottlob, D: Gustau, Dalckau und Anteil Wierbitz,

S: 1).....26 J,
 2).....24 J, Junker bei der Garde,
 3).....20 J,
 4).....18 J,

Georg Alexander, D: Samitz ist in Grünberg. Creiß,

Georg Abraham, geb. 1722, D: Tschirne, Boberwitz, Weckelwitz und
 Sceyden,

Adam Alexander, D: Würchwitz, Karitsch und Drasse,

S: Ernst Rudolph,

v. Thalwenzel Daniel Ignatz, geb. 1679, D: Wiltschkau, Weldisch,

S: Hans Joseph, K.[Königlich]Ob.[Ober]Amts Advocat,

v. Tschamer Carl Günther, D: Quaritz,

v. Unruh Hein. Siegm., D: Schwein und Anteil Linden ist in Wohlausch. Creiß,

S: George Siegm., geb. 1739,
 Hans Siegm. 1741,

v. Winterfeld....., D: Porschütz ist in Liegnitsch. Creiß,

Frhl v. Zedlitz Caspar Otto, D: Liebentzig und Anteil Kl. [Klein]Logisch,

S:9 J.

Schwiebuscher Creiß (Powiat świebodziński)

v. Maxen Alexander, 33 J, D: Kl.Damer, Keltschen, Anteil Ooppelwitz und Walmersdorff,
 it ist Bolckenhainsch. Creiß

S: Carl Rudolph 4 J.

v. Stosch Georg Abraham, 58 J, D: Hammer, it ist Stern-Croßen und Züllichausch.
 Creiß

S: Carl 12 J,
 Georg 7 J,
 Balthasar 4 J.

v. Knobelsdorff Balthasar George, 39 J, D: Heinersdorff, Creiß Deputierter

S: Christoph 11 J.

v. Briesen Hans Heinrich, 72 J, D: Jehser und Ogerschütz, Fürstl.[Fürstlich] Braunschweigsch. Oberhofmeister

S: Ludwig 33 J,
Hans Heinrich 19 J.

Frhl v. Troschke und Rosenwerth Maximil. Gottlob, D: Koppen, Rietschütz Anteil, Schmarse, Witten, Cammerherr

S: Friedr. Ludw. 4 J,
Siegism. 3 J,
August 2 J.

v. Rottenburg Samuel Gottlieb, 48 J, D: Laessischen, Präsident bei der Neumärkisch. Camer

S: Siegmund 7 J.

v. Loeben Erdmann Gottlieb, 51 J, D: Anteil Mertzdorff

S: Theodor 11 J.

v. Schenckendorff Carl Oswald, 65 J, D: Metzendorff Anteil

S: Carl Erasmus 36 J, Capit. bei Kalckstein.

Erasmus Friedrich, D: Moestichen 2 Anteile, Justiz Rat

v. Schlichting des verstor. [verstorbenen] Lieutn. v.S, 2 unmündige Töchter D: Anteil Ruschten

Anna Helena,
Beata Friderica.

Maximilian Philip, 51 J, D: 2 Anteile Muschten

S: Johann Emanuel 5 J.

v. Unruh Caspar Rudolph, 45 J, D: 2 Anteile Niedewitz, Capit. bei Alt Dohna

S: Dietrich 3 J.

v. Zabelitz Hans, 39 J, D: Niedewitz Anteil, Lieuth. bei Baireuth. Dragoner

Friedrich Xstian, 36 J, Niedewitz Anteil,

Conrad Siegmund, 29 J, Lieuth. bei Hessen-Darmstadt, Niedewitz Anteil,

Hans Friedrich, 66 J, Niedewitz Anteil,

S: Carl David 9 J.

v. Grünberg Balthasar Adam, 57 J, D: Niedewitz Anteil

S: Joh. Joachim.

Gr v. Haussonville Carl Bernhard, 42 J, D: 2 Anteile in Rackau, it ist Glogausch. Creiß, Marechal de Camp in Französisch. Dienst

v. Schlichting Maximilian, 32 J, D: Rietschütz Anteil

- S: Maximilian 32 J, Lieuth. bei der Garnison in Memel
- v. Stentsch Rudolph Erdmann**, 72 J, D: Rissen,
S: Carl 37 J, Capit. bei Rusch Husaren.
- v. Knobelsdorff.....**Wittwe, geb. v. Urgsdorff, 46 J, D: Starpel
S: Georg Gottlieb 8 J.
Georg Gottlob, 47 J, D: 2 Anteil Stentsch
S: Joh. Carl 10 J.
- v. Stoessel Siegm. Abraham**, 40 J, D: Steinbach
S: Christoph 9 J.
- v. Somerfeld Theodor**, 78 J, D: Wilckau, resignierter Justiz Rath
S: Ernst 36 J,
Carl 29 J,
Fried. 27 J, Lieuth. bei Derschau,
- v. Ilow Hans Joachim**, 32 J, D: 2 Anteile Wutschorff
unpossessionierte Vasallen
- v. Sack Friedrich Wilhelm**, 75 J, Kreis-Deputierter, D: Muschten
- v. Lossow**, Wittwe v.L, geb. v. Seidlitz, zu Muschten
S: Caspar 29 J, Lieuth. bei Dessau,
Baltazar 28 J, Lieuth. bei Alt-Schwerin,
Carl 26 J, Lieuth. bei Alt-Treskow,
Friedrich 14 J.
- v. Hohendorff Ernst Eusebius**, 63 J, D: Stentsch
- v. Rothenburg Joh. Caspar**, 53 J, Lieuth. bei Berlinsch. Garnison Regiment Lüberitz
S: Joh. 10 J,
Friedr. 9 J,
Samuel 5 J.
- v. Naumann Wolff Heinrich**, 52 J, D: Miedelwitz
S: Frantz 13 J,
- v. Winning Hans Adolph**, 36 J, D: Wutschorff
- v. Schenkendorff Georg Heinrich**, 46 J, D: Schmarse
S: Georg 7 J,
Carl 6 J,
Hans 4 J.

Grünbergischer Creiß (Powiat zielonogórski)

Gr v. Cosel Friedr. Aug, 38 J, D: Saabor Stadt und Dorf, Droschkau, Loos, Miltzig, Zahn, Ludwigthal, Ob und Nieder Hammer, Sächsich. Gen. Lieuth.

v. Nassau Christoph Erdmann, 64 J., D: Ober Ochelhermsdorff, it ist Freystädtisch. Creiß, Landrath dieser Creiß

S: Christoph Ernst 38 J, Major,
Christoph Maximil. 35 J, Capit. bei Nassau,
Christoph Erdmann 37 J, Kriegs u. Dom.Rath, it ist Stifts Director in Brieg,
Christoph Carl, 35 J, Lieuth.in Leib. Regim.

v. Hoch Balthasar Nicolaus, 56 J, D: Deutschkessel, it ist Guhrausch. Creiß, Justitz Rath der Grünberg.Cr.

S: Otto Nicolaus 22 J, Fähnrich.
Hans Christoph 12 J.

v. Kottwitz Adam Heinrich, 47 J., D: Konotop Stadt und Dorf, it ist in Züllichauer u. Wohlausch. Creiß, Deputierter dieser Creißes

S: Friedr. Gottlob 18.J,
Maxim.Erdmann 14.J,
Carl Gotthard 4 ½ J.

v. Prittwitz Christian Gustav, 60 J., D: Lawaldau, Creiß Deputierte

S: Melchior Gustav 14 J,
Ernst Christian 12 J.

v. Gersdorff Johanna Charlotte, 40 J, D: Drertkau

S: Ernst Rudolph 17 J, Fühnjunker
Carl Gottl. 14 J,
Maxm. Adolph 11 J.

v. Zedlitz Caspar Otto, 51 J, D: Pirnig, it ist Hirschberg, Glogau., Lignitzsch. Creiß

v. Kottwitz Rudolph Gotthard, 44 J, D: Boyadel

v. Diebitsch Hans Ernst, 60 J, D: Laetnitz it ist Loewenbergsch. Creiß

S: Nicolaus Siegmund 35 J.

v. Keselitz Hans Carl, 34 J, D: Anteil Schweidnitz

S: Joseph 2 ½ J.

v. Stentsch Ernst Rudolph, 29 J, D: Anteil Schweidnitz

v. Knobelsdorff Caspar Gottlob, 55 J, D: Schloin und Buchelsdorff

S: Caspar Gottlieb 14 J.

v. Unruh Hans Fried., 66 J, D: Güntersdorff

- v. **Stosch George Alexand.**, 63 J, D: Pohnischkessel
- v. **Unruh Hans Christoph**, 36 J, D: Külpenau
- v. **Schwemler Ernst Gottlob**, 28 J, D: Mittelochelhermsdorff
S: Ernst David 2 J,
Friedr. Ferdin. ¾ J.
- v. **Stentsch Maximil. Adolph**, 27 J, D: Pritttag
- v. **Pfoerdner Andreas**, 52 J, D: Plotte
S: Carl Gottlieb 25 J, Lieuth.,
Ernst Ludwig 17 J, Fähnjunker.
- v. **Rabenau Johann Ferdinand**, 60 J, D: Schertendorff
S: Ernst Gottlob 29 J, Lieuth.,
Joh. Carl 26 J.
- v. **Arnold Heinr. Sieg.**, 19 J, D: Gr Wenig Lersen
die Erb des verst: Hans Carl, D: Laesgen, Seedorff, Seiffertsholtz, Logau in
Croßensch.
- v. **Gladis Wolfgang Gottlob**, 40 J, D: Jonsberg it ist Lignitzsch. Creiß
- v. **Borwitz** St.S: Frantz Hermann v.B.
Heinrich Gottlob v. Borwitz
- v. **Unruh Christoph George**, in Külpenau, 74 J
S: Hans Christoph Possesor Külpenau in Grünbergsch. Creiß
Otto Siegmund 34 J, Lieuth.
- Freystaedtscher Creiß** (Powiat kozuchowski)
- v. **Haugwitz Hans Friedr.**, 49 J, D: Ober Grossenbohr, Landrath dieser Creiß
S: Hans Friedr. 16 J.
- v. **Grünberg Hans Chr.**, 47 J, D: Droseheyde
- v. **Eicke Hans**, 37 J, D: Mittel Zecklau, March-Comissarius
S: Hans Heinr. 11 J,
Georg Friedr. 10 J,
Carl Theodor 8 J,
Ernst Rud. 7 J,
Wilh.Gottlob 3 J.
- v. **Lüttwitz Heinrich Gottlob**, 42 J, D: Alt Neuschau it ist Lignitz. und Sagansch.
Creiß
S: Heinr. Gottlob 12 J,
Carl Wilhelm 3 J.

- v. Gersdorff Hans**, 36 J, D: Mittel Grossenbohr
 S: Hans 14 J,
 Ferdinand 12 J,
 Carl 10 J.
- Fhrl v. Arnold Ernst Ludw.**, 42 J, D: Nieder Grossenbohr; Justiz Rath dieser Creiß
 S: Hans Friedr. Ernst 2 J.
- v. Tschamer** Stift S: Heinr. Valentino v. T., 16 J, Fahnjunker bei Lestwitz
- Fhrl v. Glaubitz Carl Ferdinand**, 29 J, D: Bielitz
- Fr v. Skronsky Constantia**, 45 J, D: Buntzelwalde ihr Ehemann ist Stadt Hofm.
 [Hofmeister] in Prag
- Fhrl v. Glaubitz Hans Ernst**, 36 J, D: Döhring und Netschütz
 S: Carl Friedr. Ernst 3 J,
 Frantz 2 J.
- v. Lüttwitz Hans Wolff**, 19 J, D: Fürstenau, Wallwitz und Nieder Zechlau; Fahnjunker
 bei Schorlemer
- Fhrl v. Glaubitz Chr. Ladislaus**, 33 J, D: Ob. Alt. Gabel
- Fhrl v. Dyherrn Melchior Abraham**, 35 J, D: Haenichen und OberMittel u. Nieder
 Herzogswaldau
 S: Carl Friedr. Ernst 3 J.
- Fhrl v. Knobelsdorff Abraham Gottlob**, 65 J, D: Herwigsdorff, Streydelsdorff,
 Louisdorff und Nieder Herzogswalde, it ist Sprottausch. Cr. I
- v. Kalckreuth Hans Ernst**, 24 J, D: Herwigsdorff, Ober und Nieder Siegersdorff,
 Höhle vorwerg, Streydelsdorff und Nieder Zyryus; Cornet bei der Garde du Corps,
 Brüder Friedr. Adolph studiert in Breslau
- v. Lüttwitz Ernst Wilhelm**, 29 J, D: Heyde
 S: Hans Fried. 7 J,
 Ernst Wilh. 6 J,
 Carl Gottl. 4 J,
 Baltzar Abrah 2 J.
- v. Braun Hans Christoph**, D: Zölling
 S: Hans Carl 16 J.
- v. Klopuzens Ernst Frantz**, D: Liebschütz
- v. Stössel** Stif S: Friedrich 8 J,
 Ernst 3 J.
- Fhrl v. Dyhern Friedr. Gotthard**, 47 J, D: Neu-Gabel
 S: Hans Friedr. Gotthard 12 J,

Rudolph Gottlob 7 J.

v. Knobelsdorff Hans Siegmund, 42 J, D: Ob.Popschütz

S: Hans Abrah. Gottlob 3 J.

v. Lüttwitz Carl Christ., 36 J, D: Mittel und Nieder Popschütz

S: Carl Friedr. 3 J.

Balzer Friedr., 46 J, D: Weichau, Reynoldschau, Zissendorff, Schönbron Scheibe it ist Sprottausch. Creiß

S: Balthasar 10 J,

Valentin 8 J,

Carl ½ J.

v. Pförtner Gottfried, 59 J, D: Seiffersdorf

S: Carl 6 J,

Heinr. Adolph Ferdin 2 J,

Hans Carl Friedr ¼ J.

v. Nassau Sophie Elisabeth, Wittve v. N., 52 J, D: Ob.Zeckrau und Nieder Zyrus

S: Chr. Wilh. 30 J, Lieuth. bei Rochau,

Christ.George 27 J, Lieuth. bei Devern,

Friedrich 25 J, Lieuth. bei Jeltz.

Christoph Erdmann, 60 J, D: Alt-Schau, Tschöplau undHartmansdorf, Landrath der Grünberg.Creiß

Gr v. Logau Heinr. Friedr., 52 J, D: Succau, Cammerhrl und Landrath Sprottausch. Creiß, in Sprottausch. Creiß

S: Friedr. Leonard 18 J,

Carl Xstian Heinr. 16 J.

Fhrl v. Glaubitz Balthasar Abraham, 75 J, D: Lessendorff und Alt Tschan, Landrath der Löwenberg und Buntzlausch. Creiß

S: Friedr. Wilh 43 J, Obrist Lieuth. in Sächsisch. Dienst

Balthas Friedr. 37 J,

Chr. Gottlob 35 J, Cornet bei der Gensd'armee.

v. Knobelsdorff George Abraham, 48 J, D: Nieder-Alt-Gabel is Glogauisch. Cr.

S: Joh. Joachim 13 J,

Caspar Siegmund 9 J.

Fhrl v. Zedlitz Caspar Otto, 49 J, D: Alt Biesnitz und Hirschberg, Lignitz, Glogau, Grünberg Creiß

S: Conrad 10 J.

Gr v. Schweinitz Hans Julius, 58 J, D: Langhermsdorff, Niebusch, Rohrwiese, Sternborn und Pürsben it ist Neumarcksch Creiß

v. Berge Georg Rudolph, 65 J, zu Langhartmansdorff

v. Schweinichen Ernst Rudolph, 52 J, zu Freystadt

S: Ernst 9 J,

Hans Ernst 7 J.

Guhrauschen Creiß (Powiat górowski)

v. Bachstern Joh. Wilhelm, 40 J, D: Ronicken

S: Carl Joseph 11 J,

Ferdin. Wilhelm 9 J,

August Constant 5 J.

Gr v. Burghaus Sophia Elisabeth, D: Zapplau und Guhlau it ist Wohlausch. Creiß

B v. Diebitsch Gottfried Siegmund, 65 J, D: Narthen und Stroppen

S: Niclaus Siegmund 20 J, studiert in Frankfurt an der Oder.

Gr v. Dyherrn Dorothea Eleonora Gr v.D., geb. Freein von Schweinitz, D: Gr.[Gross] und Kl. Osten, Niebe und Kittlau. Marity Hans Ernst Gr v. D.

S: Hans Ernst 8 J,

Christian Ernst 2 J.

v. Geelhorn Carl Siegmund, 33 J, D: Nehrschütz und Leskau

S: Carl Joachim 6 ½ J.

Gr v Gesler Georg Ludwig Conrad, 35 J, D: Köben

S: Leopold 2 J,

Wilh. Ludw. ½ J.

v. Haack, 45 J, D: Cunradswalde, Major bei du Monlin

B v. Haslinger Hans Wolff, 42 J, D: Guhren und Kahrau it ist Neissch. Creiß

S: Hans Friedr. 17 J,

Hans Heinr. 13 J,

v. Haugwitz Georg Ludwig, 42 J, D: Ob. Meckau, Creiß-Deputierte

S: Georg Friedr. Ludwig 11 ½ J,

Hans Ernst 9 J,

Carl Wenzel 8 J.

Hans Wolf, 45 J, D: Nistitz

S: Friedr. Wilh. Ludwig 5 J,

Carl Heinr. 4 J,

Hans Wolff 2 J,

Gotth. Osswald 1 J.

Magdalena Catharina, D: Schaetzer-Vorweg

Tobias Ludwig, D: Zeipern und Reiche

S: Hans Heinr. Ludw. 3 J.

B. v. Hocke Otto Ferdinand, 47 J, D: Nechlau

Christian Wentzel, D: Ober Schittlau

v. Königsmarck Hans Christ., D: Radschütz it ist Wohlausch. Cr., Obrist Lieuth. bei Torcade

v. Kreckwitz Ernst Gottlob, 42 J, D: Steintzendorff

Eva Charlotta v.K., geb. v. Lüttwitz, D: Gr. Kloden

v. Stosch , S: Siegmund Ladis. v. St., 28 J, unter Printz Friedr. v. Schw.

Heinr.Siegism. 26 J, Fahn. bei Quadt

Carl Gottlob 18 J, Fahn.

Hans Carl, 41 J, D: Ob.und Nieder Lancken,

S: Hans Carl 2 J.

v. Lestwitz Joh. Friedr., 38 J, D: Kaltebortschen it ist Wohlausch Cr.

Wittve v. L. geb. v. Tschamer, D: Stadt Tschirne und Ober Tschirne, Kaltschkau, Niedr. Ellguth, Sulckau, Neusorge

S: Carl Rudolph 6 J.

Gr v. Logau Heinr. Friedr., 51 J, D: Pschwirtsch. in Sprottausch. Creiß

v. Niebelschütz Hans Wolff, 42 J, D: Ob. Ellguth, Polh. Bortschen und Heintzeborttchen

B. v. Nostitz Ernst Siegmund, 55 J, D: Wischütz und Nenvorweg it ist Steinausch. Creiß

v. Podworowsky Alexander, 30 J, D: Purppen, Lieuth. bei Nettelhorst

B. v. Schlichting August Constantin, 45 J, D: Juppendorff, Landrath dieser Creiß

S: August Rudolph 12 J.

v. Seher-Toss Christian Siegm., 59 J, D: Nieder-Meckau

v. Seydlitz Joh. Balthasar, 42 J, D: Schmagerte

v. Stössel Georg Leonhard, 56 J, D: Brödelwitz

Carl Heinr., 63 J, D: Ob.Logischen it ist Glogausch. Creiß

B.v. Stosch Caspar Alexander, 62 J, D: Gleinick

S: Georg Friedr. 40 J, Capitan Gr Wallis in Oester. Dienst

Balthasar Heinrich, 36 J, D: Laltschütz und Graben

S: Caspar Friedr, 10 J.

Gr v. Sulkowsky Carl Joseph, 25 J, D: Gabel, Obrist Lieuth. bei der Pohl.Cron Armee

v. Tschammer Friedr. Rudolph, 38 J, D: Gr. Nieder Tschirne und Schabenu, Landrath dieser Creiß

- v. Wiese Maximilian Friedr.**, 55 J, D: Kahlau
- v. Woyrsch Christoph Siegmund**, 59 J, D: Brickendorff
S: Ernst Gottlob 26 J, ist Lieuth. bei Anhalt-Dessau gewesen damals in Spandau
- Adolph Anton**, 49 J, D: Jobsdorff
Unpossessionierte Vasallen
- Gr v. Burghaus Carl Sylvius** zu Zapplau
- v. Gisig Carl Gottlob**, Oberst Lieuth. in Sächsisch. Diensten
S: George Friedr. 9 J.
- v. Kreckwitz Gottfried Leopold**, 55 J, zu Gr.Tschirne, March-Commissarius dieser Creiß
- v. Schweinitz Abrah. Siegmund**, 69 J zu Gr.Tschirne
- v. Seher Wolff Siegm.** zu Gr. Tschirne
S: Carl Leopold, 28 J, Lieuth. bei Jeetz.Cosslin.

Małgorzata Konopnicka

THE GENTRY OF THE HISTORIC DUCHY OF GŁOGÓW
ACCORDING TO VASSAL PLAQUES FROM 1752

S u m m a r y

Years 1740-1806 in the history of Silesian province were exceptionally poorly represented in source editions, thus emerged the idea of publishing the whole contents of vassal plaques from 1752. Since with regard to type and volume of a source it is a time-consuming activity, it was decided to draw up and publish originally only parts of the source which presents the gentry residing in the territory of the former Duchy of Głogów.

The plaques are the significant source in defining the socio-political structure of the Silesian gentry. They allow among others to create a map of gentry estates, the type and level of engagement of this group in public life of the Prussian country or they say about its activity beyond the borders of monarchy. They are the basic aid in defining ways of noble career in Prussian reality.

The presented excerpt is the part of the 5 preserved vassal plaques from 1741-1804 which in a definitive way differ from one another in terms of the arrangement of their texts and contents. The plaques from 1752 preserve the so called poviat layout. They provide information of the following content: the noble title, family name, names and the age of estate owner. In the next sequence were listed estates which were in poviat and also it was an annotation of where the rest of fortune was or which one of the poviats the respondent considered as his permanent residence. An important information was to define the type of started service, the possessed army rank or title, and also a note about a foreign stay. Furthermore, the tables counted thoroughly male descendants, the age of noble sons and also the type and place of their service.